

bevoorrad te hebben, de OD van wapens en explosieven moest voorzien; Somer was daarmee accoord gegaan en bij deze heeft, naar wij vermoeden, mede de wens een rol gespeeld dat naast de Raad van Verzet ook de OD de beschikking zou krijgen over machtsmiddelen.

Was daarmee alles geregeld wat men van Londen uit kòn regelen?

De koningin vond van niet.

Prins Bernhard Bevelhebber der Nederlandse Strijdkrachten

Zoals wij in ons vorige deel in den brede hebben geschetst, was het van een vroeg stadium af de wens van koningin Wilhelmina dat prins Bernhard als opperbevelhebber van land- en zeemacht naar Nederland zou terugkeren; als zodanig zou hij daar ook belast zijn met de hoogste uitoefening van het militair gezag. Uiteraard zou dat een lid van de koninklijke familie in een bij uitstek kwetsbare positie brengen, maar de koningin achtte dat geen onoverkomelijk bezwaar; zij vertrouwde kennelijk dat de prins in voldoende mate naar háár zou luisteren. Trouwens, zij wilde niet anders dan dat in de eerste tijd na de bevrijding van haar persoonlijk op een nog veel breder terrein de beslissende impulsen zouden uitgaan – was de prins eenmaal opperbevelhebber van land- en zeemacht, dan zou, bij handhaving overigens van de ministeriële verantwoordelijkheid, haar directe persoonlijke invloed groter zijn dan wanneer een willekeurige generaal (zij had het op generaals niet zo begrepen) als opperbevelhebber van land- en zeemacht zou optreden.

De eventuele benoeming van de prins in de door de koningin gewenste functie werd eind '43 goedgekeurd door de Commissie-Terugkeer (d.w.z. door de ministers Gerbrandy, van Angeren, Burger, Kerstens en van Lidth) alsook door Albarda (hij werd als enige der overige ministers om zijn mening gevraagd) en enkele maanden later werd door de Commissie-Terugkeer in beginsel vastgesteld dat de prins, die inmiddels bevorderd was tot luitenant-generaal en vice-admiraal, twee chefs-staf onder zich zou krijgen: kolonel de Bruyne voor het militaire, kolonel Kruls voor het civiele ressort. Begin april '44 evenwel moest men, gelijk reeds vermeld, door de gehele opzet een streep halen: Eisenhower wenste niet dat de prins 'functioneel' werd ingeschakeld en zag graag dat hij *Chief Liaison Officer* bleef. Dat betekende niet dat koningin en prins afstand deden van het denkbeeld dat de prins opperbevelhebber zou worden, maar alleen dat zij de verwezenlijking daarvan noodgedwongen uitstel-